

A nonprofit szektor legfontosabb jellemzői 2008-ban

A tartalomból

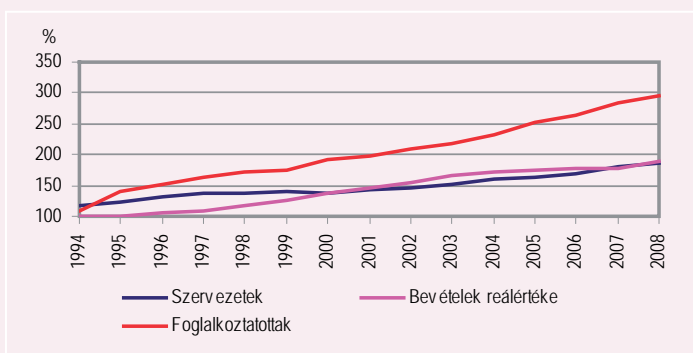
- 1 Méret és szerkezet
- 1 Szervezetek száma
- 2 Gazdasági háttér
- 2 Humánerőforrás

Méret és szerkezet

A KSH 1993 óta többé-kevésbé változatlan szerkezetben végez adatfelvételt a nonprofit szektorról. Ez lehetőséget nyújt arra is, hogy a 2008-ra vonatkozó legfontosabb megállapítások mellett az elmúlt 16 évben lezajlott érdemi változásokról és a belőlük kirajzolódó tendenciákról is számot adjunk. A nonprofit szektor fejlődésének két legfontosabb mutatója, a szervezetek száma és a bevételek reálértéke a vizsgált periódusban 87, illetve 90 százalékkal emelkedett. Utóbbi növekedési üteme 2000-től 2008-ig – 2007 kivételével – meghaladta a szervezetszámét, ami egyúttal azt jelenti, hogy az egy szervezetre jutó reálbevétel is több, mint az előző években. Egyenletesen és gyors ütemben bővült a foglalkoztatottak száma. A nonprofit szervezetek 2008-ban már közel háromszor annyi munkavállalónak biztosítottak állást, mint 1993-ban, ezzel is növelve a szektor gazdasági súlyát.

1. ábra

A nonprofit szektor fejlődése (1993=100)

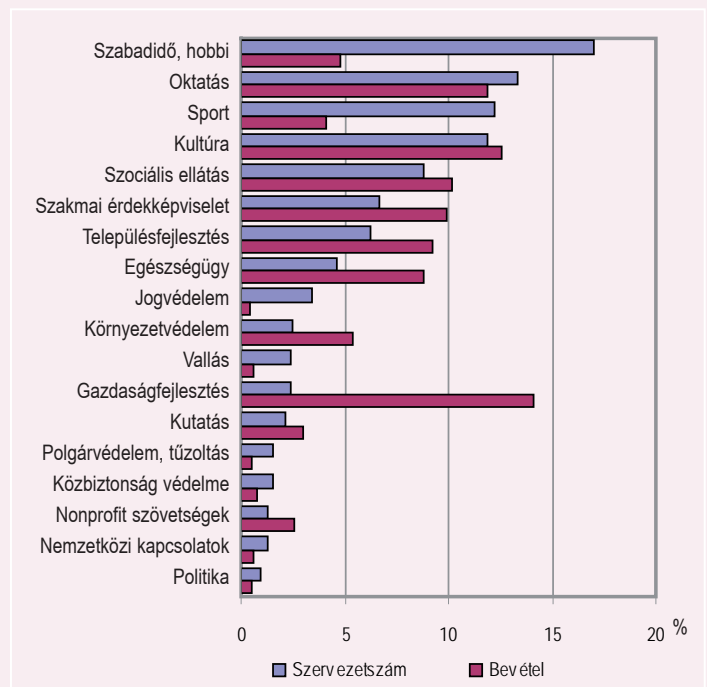
Szervezetek száma

2008-ban 64 925 szervezet működött Magyarországon, kétötödük (24 096) alapítványi formában, 40 829 társas nonprofit szervezetként. Az alapítványok 61 százaléka három tevékenységi területre: az oktatáshoz (31%), a szociális ellátáshoz (16%), és a kultúrához (14%) köthető. A társas nonprofit szervezetek körében továbbra is a szabadidős (26%) és a sportegyesületek (17%), valamint a szakmai érdekképviseletek (11%) aránya a legnagyobb. A közhasznú státust szerzett szervezetek aránya 2008-ban 47 százalék volt, a kiemelkedően közhasznúvá nyilvánítottaké visszaesett 5 százalékra.

1 A nonprofit szervezeteket jellegük szerint három típusba soroljuk: klasszikus civil szervezetnek tekintjük a magánalapítványokat és az egyesületeket; az érdekképviseletek csoportjába tartoznak a köztisztviselők, a szakszervezetek, a szakmai munkáltatói érdekképviseletek és az egyesületek; az egyéb nonprofit szervezetekhez soroljuk a közalapítványokat és a nonprofit vállalkozásokat.

2. ábra

A nonprofit szervezetek és összes bevételük megoszlása tevékenységcsoportok szerint, 2008

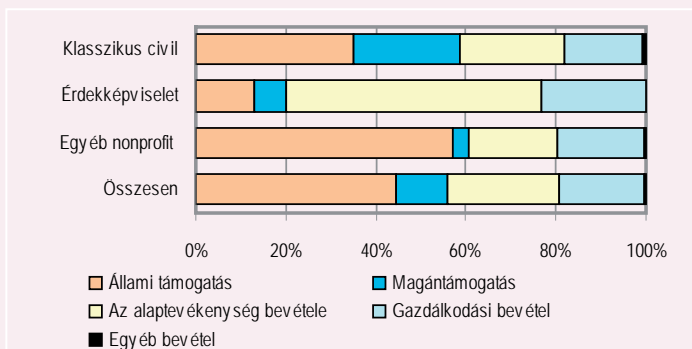
Gazdasági háttér

A szervezetek 89 százalékának volt bevétele és kiadása is az adott évben, 3 százalékuk gyakorlatilag csak tőkét gyűjtött, több mint 6 százalékuk semmilyen pénzügyi tevékenységet nem folytatott, 2 százalékuk pedig kizárólag a meglévő tartalékait használta. A klasszikus¹ civil szervezetek több mint 6 százaléka jelezte, hogy alaptevékenysége során bevételekre nem tett szert, és kiadásai sem voltak.

A vizsgált időszakban érzékelhetően erősödött a nonprofit szektor szolgáltatói szerepe, ezzel összhangban javultak gazdálkodási mutatói is. A **bevételek** összege megközelítette az 1094 milliárd forintot – a 2000. évi 495 milliárd forinthez képest folyó áron több mint 120 százalékkal nőtt. Ennek ellenére az 500 ezer forintnál kisebb bevételű szervezetek aránya még mindig 44 százalék.

A bevételek területi eloszlását vizsgálva az egyenlőtlenségek mérséklődni látszanak, a főváros koncentrációja azonban változatlanul nagyon magas (59%). A különböző tevékenységcsoportokon belül jelentős eltéréseket tapasztalhatunk a bevételek, illetve a szervezetszám tekintetében: a nagyszámú sport- és szabadidős szervezet súlyánál sokkal kisebb arányban részesedik a forrásokból, a gazdaságfejlesztés területén működő szervezetek pénzügyi helyzete viszont az átlagnál sokkal kedvezőbb.

3. ábra A nonprofit szervezetek bevételeinek megoszlása források szerint, 2008

Jelentősen emelkedett az **állami támogatásokból származó források** aránya: 2000-ben a teljes szektor bevételeinek 28 százaléka származott állami vagy önkormányzati költségvetésből, ugyanez az arány 2008-ban több mint 44 százalék. Ezzel párhuzamosan a **magántámogatások** aránya 16-ról 11 százalékra csökkent.

A majdnem 485 milliárdos állami hozzájárulás 65 százalékát a nonprofit vállalkozások és közalapítványok kapták, holott a szektor szervezeteinek alig 6 százaléka sorolható ebbe a típusba. Ugyanakkor a klasszikus civil formáknak tekinthető (magán)alapítványok és egyesületek esetében a központi állami támogatás csupán az összes bevétel 35 százalékát jelenti. Az állam által a szektorban támogatásként kiosztott pénzüsszegek 54 százaléka a fővárosban marad, mindössze 6 százaléka kerül községi szervezetekhez.

2004 és 2008 között – nem kis mértékben uniós taggá válásunknak és a Nemzeti Civil Alapprogram beindulásának köszönhetően – 13 százalékkal növekedett a pályázati úton nyert bevétellel rendelkező szervezetek száma, és közel 57 százalékkal emelkedett a szektor által megszerzett pályázati összeg. A pályázati bevételek fele budapesti szervezetekhez került. A pályázati úton támogatásban részesülők 92 százaléka a klasszikus civil szervezetek közé sorolható, a megnyert összeg átlagosan több mint 11 százalékát jelentette bevételeiknek.

2008-ban 13 ezer szervezet juttatott el pénzbeli vagy természetbeni adományt a lakosság, illetve különféle szervezetek részére. A nonprofit szektor mintegy 144 milliárd forintnyi (ebből 133 milliárd pénzbeli) támogatást nyújtott, ami 2000-hez képest több mint 60 százalékos növekedés. Az adományok 81 százaléka szervezeteknek, a többi 19 százalék magánszemélyeknek jutott.

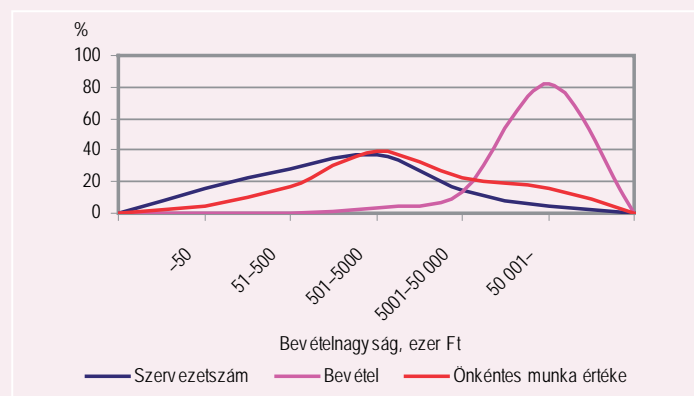
Humán erőforrás

2000 és 2008 között több mint 48 százalékkal nőtt a szektorban munkát vállalók száma, az összlétszám így megközelítette a 120 ezres értéket. A

főállásban, teljes munkaidőben **foglalkoztatottak** létszáma több mint 78 ezer fő. További közel 18 ezer fő munkájával egyenértékű annak a majdnem 42 ezer munkavállalónak a teljesítménye, akiket a nonprofit szervezetek részmunkaidőben, nem főállásban alkalmaztak. A számított főállású foglalkoztatottak több mint 62 százaléka a nonprofit vállalkozásoknál, mintegy 16–16 százaléka egyesületeknél, illetve magán- és közalapítványoknál dolgozott. A fizetett alkalmazottak kétharmadának a fővárosban és a megyeszékhelyeken tevékenykedő nonprofit szervezetek biztosított munkalehetőséget, községi szervezeteknél 8 százalékuk dolgozott. A szektorban mért átlagos, majdnem 2 millió forintos bruttó éves bér a 2007-eshez képest 9 százalékkal emelkedett, és a nemzetgazdaságban mért átlagos kereset 83 százalékát teszi ki.

4. ábra

A különböző bevételű nonprofit szervezetek főbb jellemzői, 2008

2008-ban a szektorban tevékenykedő **önkéntes segítők** becsült száma 402 ezer fő volt. Az általuk teljesített több mint 55 millió munkaóra közel 27 ezer főállású foglalkoztatott munkaidejének felelt meg,² munkájuk becsült értéke megközelítette az 53 milliárd forintot. Gyakorlatilag önkéntes munka bevonása nélkül működtek a nonprofit vállalkozások, az egyesületek, a köztestületek és a nonprofit intézmények, illetve igen kevés önkéntes munkát vettek igénybe a közalapítványok. Az egyesületeknél és magánalapítványoknál tevékenykedett az önkéntesek több mint 93 százaléka. A lakossági segítség különösen a kisebb szervezetek számára bírt nagy jelentőséggel. Az 50 ezer Ft alatti bevételi kategóriában az önkéntes munka értéke meghaladta a pénzbevétel 23-szorosát, de az 51 és 500 ezer Ft közötti összeggel gazdálkodó szervezetek esetében is több mint kétszeresét tette ki az önkéntes munka általi bérmegtakarítás az összes bevételnek.

A társas nonprofit szervezetek 96 százalékának voltak magánszemély tagjai. A nyilvántartott tagok száma 4,4 millió fő volt, beleértve az érdekképviseletek nagyjából 1,3 milliós létszámát is.

2 Ez a számított érték fejezi ki, hogy az önkéntesekkel a szervezetek hány főállású teljes munkaidős munkavállalót váltanak ki.

Elérhetőségek: renata.nagy@ksh.hu, istvan.sebesteny@ksh.hu

Telefon: 345-6508, 345-6704

[Táblázatok](#) [stADAT táblák](#)

[Információs szolgálat](#)

Telefon: 345-6789

www.ksh.hu